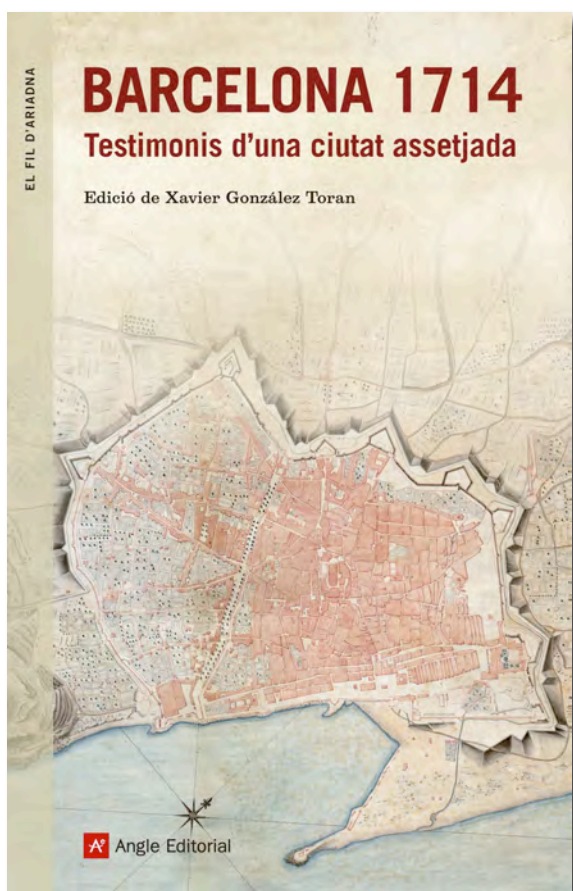

Barcelona 1714

Testimonis d'una ciutat assetjada

Edició de Xavier González Toran

Recuperem la memòria del setge a partir de cartes, dietaris i cròniques dels seus protagonistes, tant del bàndol dels assetjadors borbònics com dels defensors de Barcelona.

Testimonis en primera persona de cavallers, apotecaris, nobles, militars, advocats, consellers, professors, clergues o ambaixadors ens expliquen, en primera persona, la Guerra de Successió i les seves conseqüències funestes.

1714. El setge de Barcelona en primera persona

Un relat plural del setge de Barcelona

El juliol de 1713 es va iniciar el setge més ferotge que hagi patit mai Barcelona. Les tropes de Felip V van encerclar la ciutat i, davant la resistència heroica dels barcelonins, van assetjar-la més d'un any, fins a la fatídica derrota de l'11 de setembre de 1714. Bombes, conspiracions, batalles, fam, revoltes i escaramusses van alterar la vida d'una ciutat festiva i oberta, abocada de cop als efectes més negres de la guerra.

Per relligar tots aquests esdeveniments històrics s'han fet servir cites del dietari del marquès de Dangeau, Philippe de Courcillon, militar i diplomàtic francès que, des de 1665, va ser ajudant de camp del rei Lluís XIV. L'exhaustiu informe diari que el marquès va escriure entre 1684 i 1720 permet disposar d'una àmplia perspectiva sobre els fets de la guerra de Successió, a partir de la qual s'organitzen la resta de testimonis del llibre.

Retalls del llibre

de la ciutat mentre durin les deliberacions. L'arxiduc hi arribarà abans de l'elecció si les notícies que arriben de la Provença són certes, perquè diuen que hi han vist passar una flota de quaranta o cinquanta veles en direcció a les costes d'Itàlia, i amb tota seguretat a bord hi ha l'arxiduc que desembarcarà a Final. Allà ja hi són alguns senyors alemanys i italians que l'esperen a Milà, per on ha de passar de camí a Alemanya. Per les darreres cartes d'Espanya se sap que l'arxiduc devia embarcar el dia 27. L'arxiducessa no viatjarà amb ell; es queda a Barcelona perquè el poble no ha consentit que marxés

Del 12 de novembre al 23 de desembre de 1711
Setge borbònic de Cardona, que fracassa.

*Diari de Philippe de Courcillon,
marquès de Dangeau*
Versalles, 20 de desembre de 1711

Per les cartes d'Espanya sabem que l'embaràs de la reina va endavant. No sembla que el setge del castell de Cardona avanci gaire; no disposem de prou municions de guerra per fer progressar ràpidament el setge. M. de Fiennes s'ha dirigit cap a Hostalric amb les tropes que tenim al Rosselló, però no ha considerat oportú assetjar la població perquè els enemics hi han treballat molt; la plaça ara mateix és molt forta i la seva guarnició és nombrosa. A Barcelona hi han arribat uns tres mil homes que l'arxiduc hi ha enviat des d'Itàlia.

22 de desembre de 1711
L'arxiduc Carles és coronat a Frankfurt emperador del Sacre Imperi Romanogermànic, amb el nom de Carles IV.

Diari de John Fontaine, soldat irlandès a Barcelona durant el servei militar

Cap al principi d'octubre [de 1712], després de deixar Tarragona i anar a Barcelona

1712

Barcelona és una plaça gran completament fortificada, amb la major part dels murs recoberts amb maons. Els murs que donen a la mar o espigó estan recoberts amb grans pedres i defensen tot el que hi ha dintre de l'espigó. La ciutat està situada en una zona plana. Hi ha un petit riu que travessa una part de la ciutat. Dins la fortificació hi ha zones buides que són jardins molt elegants. Hi ha diversos convents, també de monges, tant a la ciutat com a prop de la porta que dirigeix cap a l'espigó. Hi ha el palau del rei, de planta quadrada, construït amb pedra lliure, amb balcons de ferro per dues bandes i tres grans portes per accedir-hi a sota. [...]

Barcelona, octubre de 1712

Aquesta plaça està comandada pel fort de Montjuïc, situat al damunt d'un pic o turó. Per la banda que dona al mar és rosi i gairebé inaccessible, mentre que cap a l'interior està ben fortificat i defensa tota la zona compresa entre el fort i la ciutat, amb una extensió d'una milla escassa. La fortificació és un quadrat petit amb dos baluards complets i dos mig baluards, però no tan grans com els d'una fortificació comuna. [...] La ciutadella està ben fortificada, però caldria un bon nombre d'homes per defensar-la bé. Els nadius són generalment d'un color groc pàl·lid

46

47

11 de setembre de 1713

De Lluís XIV a Jean-Louis d'Usson, marquès de Bonnac, diplomàtic francès a l'Escorial

El rei, el meu nét, declara que vol reduir els catalans per la força, assetjar Barcelona i castigar les poblacions rebels. Rebutja totes les peticions que li han fet en favor d'ells i així que va adoptar la resolució, sense ni tan sols esperar que jo li proporcionï l'ajut que m'ha demanat, es proposava bloquejar la ciutat. Com que no tenia els mitjans necessaris per sotmetre-la, era prudent prendre en consideració les peticions de la reina d'Anglaterra i trobar un pretext honorable per aconseguir per la via de les bones paraules que els catalans compleixin el seu deure. [...] Dubto que aquests consells fossin escoltats.

Badia de Barcelona (a bord del vaixell Le Furieux), 28 d'agost de 1714

De Jacques de Viguier, oficial de les naus borbòniques, al seu oncle, el bisbe Honoré de Quiqueran-Beaujeu

El dia 27 al matí van arribar per Montjuïc dues dones i cinc o sis infants tot dient que a la ciutat es morien de gana. Els van fer tornar enrere; els desertors asseguraven el mateix i que, no obstant tots els seus mals, aquesta gent enfurismada tenien en tot moment la ferma voluntat de morir per la pàtria.

Barcelona, 11 de setembre de 1714

Crònica de Francesc de Castellví i Obando, membre de la Junta de Braços de Barcelona i capità de la Coronela

El general comandante [Antonio de Villarroel]: «Señores, hijos y hermanos: hoy es el día en que se han de acordar del valor y gloriosas acciones que en todos tiempos ha ejecutado nuestra nación. No diga la malicia o la envidia que no somos dignos de ser catalanes y hijos legítimos de nuestros mayores. Por nosotros y por toda la nación española peleamos. Hoy es el día de morir o vencer, y no será la primera vez que con gloria inmortal fue poblada de nuevo esta ciudad defendiendo la fe de su religión y privilegios». [...]

El general comandante, lleno de marcial coraje, se volvió al teniente coronel don José Comas y le dijo: «Prosiga el avance, que delante de mí nadie se retira. Morir o vencer es lo que nos toca».

Fontainebleau, 24 de setembre de 1714

Carta de Lluís XIV de França al duc de Tresmes

Els rebels de Catalunya [...] a causa d'una obstinació irreprimible, volien conservar uns privilegis dels quals sempre havien abusat per esdevenir independents del seu rei. Per reduir-los, m'he vist obligat a enviar un bon contingent de les meves tropes a les ordres del meu cosí, el mariscal duc de Berwick, a qui el rei, el meu nét, ha atorgat el comandament del seu exèrcit a Catalunya. Pocs exemples s'han vist mai d'una resistència tan contumaç com la dels habitants de Barcelona. Els rebels, encoratjats per l'abast del seu crim, han lluitat desesperadament fins al final, i ha calgut tot el valor de les meves tropes i de les espanyoles per sotmetre'ls. Han estat reduïts fins als últims atrinxeraments darrere els bastions, i obligats, després de dos mesos de setge, a rendir-se voluntàriament.

Edició de Xavier González Toran

Llicenciat en Periodisme, ha treballat com a redactor, editor i documentalista per a diverses editorials catalanes, en obres com *El Palau Güell*, *Santiago Sobrequés i Vidal*. *Obra dispersa*, *Edmon Gimeno Font*, *vivències d'un deportat*, *La Segona República al Masnou* o *Antoni Gaudí i Eusebi Güell: dos homes i un projecte*. És coautor de tres monografies sobre arquitectura: *Modernisme a l'entorn de Barcelona*, *Ponts de la província de Barcelona* i *El modernisme perdut*.

Fitxa del llibre

Preu: 18,50 €

Col·lecció: El fil d'Ariadna, núm. 72

ISBN: 978-84-15695-74-5

Pàgines: 192

Mides: 14,5 x 23 cm

Enquadernació: rústica amb solapes

Primera edició: març del 2014